

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Kamilem Tojnerem v právní věci

žalobkyně: **E. F. P.,**
bytem ,

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR,**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2,

o žalobách proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 5. 2018, č. j. MPSV-2018/93844-911, ze dne 14. 5. 2018, č. j. MPSV-2018/93767-911, ze dne 14. 5. 2018, č. j. MPSV-2018/93877-911,

t a k t o:

- I. V řízení se pokračuje.
- II. Žaloby **se zamítají.**
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í:

1. Usnesením č. j. 13 Ad 15/2018 – 27 bylo řízení přerušeno do doby do doby rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze č.j. 4 Ad 16/2018 – 40. O kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl rozsudkem č. j. 9 Ads 250/2020 – 40, proto odpadly podmínky pro přerušování řízení a tak soud rozhodl o pokračování řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. P.

2. Žalobkyně se domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného o zamítnutí jejího odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky pro hl. m. Prahu č. j. 8762/2018/AAF ze dne 20. 3. 2018, rozhodnutí žalovaného o zamítnutí jejího odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky pro hl. m. Prahu č. j. 8790/2018/AAF ze dne 20. 3. 2018 a rozhodnutí žalovaného o zamítnutí jejího odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky pro hl. m. Prahu č. j. 8773/2018/AAF ze dne 20. 3. 2018, kterými bylo rozhodnuto, že se žalobkyni dávka mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytného jednorázového výdaje nepřiznává.
3. Žalobkyně konkrétně shodně ke všem rozhodnutím namítá, že žalovaný odůvodnil své rozhodnutí především tím, že za výdaj nezbytné potřeby lze považovat náklady na přenocování v noclehárně, neboť se má jednat o výdaje zpravidla jednorázové a nahodilé, přičemž úhradu za ubytování v hotelu nelze považovat za jednorázový výdaj. Dle žalobkyně Úmluva o právech osob se zdravotním postižením a Evropská sociální charta zaručují pro osoby se zdravotním postižením, resp. vyššího věku, právo na bydlení, nikoli přenocování. Navíc je dle těchto smluv třeba respektovat lidskou důstojnost. Přenocování v noclehárně představuje pro žalobkyni, která je vyššího věku, jakož i jejího vážně nemocného syna, zásah do tohoto práva. Potřeby člověka nelze zužovat na nejnižší úroveň, kterou poskytují právě noclehárny, k tomu lze uvést § 2 odst. 6 zákona č. 111/2006 Sb. o pomoci v hmotné nouzi (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“ či „ZPHN“), který hovoří o osobě bez přístřeší. Místo v noclehárně neodpovídá pojmu přístřeší tak, jak byl definován judikaturou. Potíží je zdravotní stav a věk. Ubytovna nalezená sociální pracovníci měla hygienické nedostatky a v ostatních nebylo místo, bylo zvoleno adekvátní řešení. V rodině žalobkyně se nevyskytovaly žádné sociálně patologické jevy, za minulého režimu byla čtyřikrát zbavena zaměstnání, je samoživitelka a účastna rehabilitace. Postavení žalobkyně se neslučuje s přenocováním v noclehárně. Argumentace žalovaného o možnosti využít finančně dostupnější bydlení je nepodložená. Z doloženého sdělení vyplývá i špatná hygienická situace v ubytovně. Exekutor zneužil institut odmítnutí. Podle stanoviska pracoviště Na Slupi je vzhledem ke zdravotnímu stavu noclehárna krizové řešení. Odkaz na vědomí žalobkyně o výši finančních prostředků, jimiž disponuje, je nepřipadný, po zaplacení nákladů na ubytování jí zbylo jen 200 Kč. Částka uvedená v prvoinstančním rozhodnutí nemá žádný podklad, normativní náklady v místě obvyklé nejsou podloženy. Nebyla zohledněna ustanovení § 2 odst. 3 a odst. 6 písm. d) zákona o pomoci v hmotné nouzi, jež jsou významná i z hlediska § 2 odst. 5 písm. a) téhož zákona. Měla-li být její situace řešena jinou dávkou, měly ji o tom správní orgány poučit (§ 1 odst. 2 ZPHN).
4. Žalovaný navrhl zamítnutí žalob. Žalobkyně dle něj není osobou v hmotné nouzi. Dávka mimořádné okamžité pomoci kryje potřebu v minimální úrovni, což jsou náklady na přenocování v noclehárně, ubytování se snídaní na hotelu v dvoulůžkovém pokoji není nezbytný výdaj na nocleh; nešlo ani o jednorázový výdaj, neboť žalobkyně byla v hotelu ubytována od 18. 1. 2018. Dle občanského zákoníku se bytové náhrady neposkytují. Žalobkyně nesplňuje podmínky ustanovení § 2 odst. 3 a odst. 6 písm. d) ZPHN pro příjem vyšší než odpovídá osobě v hmotné nouzi, nebyla doložena hrozící vážná újma na zdraví a sociální vyloučení žalobkyni nehrozí. Žalobkyně mohla využít některé ze 107 pražských ubytovacích zařízení, jež jsou levnějším způsobem dočasného ubytování, a na úhradu nákladů jí mohl být poskytnut příspěvek či doplatek na bydlení. Právo na bydlení není dotčeno, neboť rozsah sociálních práv je vymezen zákonem.

5. V replikách žalobkyně uvedla, že žalovaný neodůvodnil výši normativních nákladů, ač byla tato námitka vznesena již v odvolání, za částku 5 325 Kč nelze v Praze bydlení sehnat, není možné využít zákonná kritéria na dávku vzhledem k mezinárodním závazkům, občanskému zákoníku a čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, který platí i pro sociální práva. I ubytování v hotelu mělo zdravotní následky, v noclehárně by to bylo ještě horší. Ustanovení § 2 odst. 5 písm. a) ZPHN hovoří o bydlení, ne přenocování. Na místo ubytování dojednaného úřadem městské části se syn dostavil v 18 hodin, což je přijatelná doba pro začátek vyhledávání odpočinku na noc, zařízení nevyhovovalo hygienicky. Vzhledem ke svému stavu nemohla žalobkyně hledat náhradní ubytování. Bytové náhrady bude třeba poskytnout i dle občanského zákoníku. Ubytování musela žalobkyně vyhledat z důvodů hodných zvláštního zřetele.
6. Městský soud v Praze na základě podaných žalob přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů a vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu podle ustanovení § 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).
7. Podle § 36 odst. 1 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi má nárok na mimořádnou okamžitou pomoc osoba uvedená v § 2 odst. 4 a 5 téhož zákona, pokud je považována za osobu v hmotné nouzi.
8. Podle § 2 odst. 5 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi považovat za osobu v hmotné nouzi též: *„osobu, která nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky k úhradě nezbytného jednorázového výdaje, spojeného zejména se zaplacením správního poplatku při prokázání ztráty osobních dokladů, při vydání duplikátu rodného listu nebo dokladů potřebných k přijetí do zaměstnání, s úhradou jízdného v případě ztráty peněžních prostředků, a v případě nezbytné potřeby s úhradou noclehu“*.
9. Ze spisového materiálu bylo zjištěno, že žalobkyně dne 18. 1. 2018 byla spolu se svým synem exekučně vystěhována z bytu, přičemž od té doby se zdržovala se synem v hotelu.
10. Žalobkyně požádala dne 22. 1. 2018 o mimořádnou okamžitou pomoc ve výši 6 071,-Kč. Prvoinstančnímu orgánu byly doloženy faktury za ubytování žalobkyně a jejího syna v Hotelu Harmony za období od 18. 1. 2018 do 22. 1. 2018, celkem v částce ve výši 6 071,-Kč. Žádost žalobkyně z titulu nezbytného jednorázového výdaje (formulář obsahoval poučení o nutnosti vyplnění nového formuláře v případě žádosti o jiný typ mimořádné okamžité pomoci). Dále žalobkyně dne 15. 2. 2018 požádala o mimořádnou okamžitou pomoc ve výši 9 000,-Kč, kdy doložila faktury za ubytování žalobkyně a jejího syna v Hotelu Harmony za období od 1. 2. 2018 do 10. 2. 2018, celkem v částce ve výši 9 000,-Kč. Dále žalobkyně dne 28. 1. 2018 požádala o mimořádnou okamžitou pomoc ve výši 5 354,-Kč, kdy doložila faktury za ubytování žalobkyně a jejího syna v Hotelu Harmony za období od 23. 1. 2018 do 24. 1. 2018 a od 25. 1. 2018 do 28. 1. 2018, celkem v částce ve výši 5 354,-Kč.
11. Předmětem tohoto řízení jsou tedy konkrétně žádosti žalobkyně o mimořádnou okamžitou pomoc ve formě výdaje spočívajícího v noclehu v hotelu za období od 18. 1. 2018 do 22. 1. 2018, dále od 23. 1. 2018 do 24. 1. 2018, od 25. 1. 2018 do 28. 1. 2018 a od 1. 2. 2018 do 10. 2. 2018, přičemž ani v jednom případě jí nebyla dávka přiznána a žalovaný všechna rozhodnutí potvrdil.

12. Ke stěžejní námitce žalobkyně soud uvádí následující. Žalobkyně se domnívá, že její žádosti jsou důvodné, neboť ubytování v noclehárně resp. ubytovně, nepovažuje za adekvátní řešení. Žalobkyně je vyššího věku, její syn je vážně nemocný. Ubytovna, která jí byla doporučena správním orgánem, dle ní vykazovala významné nedostatky, zejména hygienické povahy.
13. Ve věci je zásadní posouzení otázky, zda může dávka pomoci v hmotné nouzi, mimořádná okamžitá pomoc v podobě jednorázového nezbytného výdaje, být žádána i za situace, kdy žalobkyně má v úmyslu z této dávky financovat ubytování v hotelu. Neboli zda lze takový výdaj považovat za mimořádný náklad spojený s úhradou nezbytného jednorázového výdaje spočívající v nezbytné potřebě úhrady noclehu ve smyslu § 2 odst. 5 písm. a) ZPHN.
14. Jelikož zcela shodnou otázku již posuzoval Nejvyšší správní soud (dále jen „NSS“) v rozsudku ze dne 22. 4. 2021, č. j. 9 Ads 250/2020 – 40, kde se zabýval obdobným případem žalobkyně, kde požadovala žalobkyně dávku mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytného výdaje, konkrétně na úhradu ubytování v hotelu, kde byla žalobkyně ubytována se svým synem, v období od 24. 1. 2018 do 25. 1. 2018 a 28. 1. 2018 – 1. 2. 2018, a jelikož žalobkyně uvádí v nyní uplatňovaných žalobních námitkách naprosto shodné argumenty jako v řízení, kde byl tento případ posuzován NSS (s jedinou odlišností, kterou je odlišné období, resp. odlišná období, za které je dávka požadována), zdejší soud vyšel z jeho závěrů.
15. NSS se ve zmíněném rozsudku nejprve vyjádřil ohledně dávek upravených v zákoně o pomoci v hmotné nouzi. Uvedl, že se jedná buď o dávky měsíčně se opakující, kam spadají příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení, nebo jde o dávky jednorázové se souhrnným označením dávka mimořádné okamžité pomoci. Mimořádně lze přiznat jednorázovou dávku okamžité pomoci, přičemž dle NSS jde o: *„bezprostřední pomoc v nenadálých, mimořádných situacích, kdy osoba žadatele s přihlédnutím k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům, nemá dostatečné prostředky na úhradu nezbytného jednorázového výdaje.“*
16. NSS nevyloučil, že dávka mimořádné okamžité pomoci může být použita i na pomoc s úhradou noclehu, avšak pouze tehdy, je-li zachována podstata, že jde o jednorázový nezbytný výdaj. NSS tedy dospěl k závěru, že náklady za nocleh ve smyslu ZPHN jsou limitovány nezbytností a jednorázovostí. V případě žalobkyně však tyto požadavky (podmínka nezbytnosti ani jednorázovosti) naplněny nebyly.
17. Ohledně toho, zda může pobyt v hotelu dostát požadavkům nezbytnosti, NSS konkrétně uvedl, že: *„Dávka mimořádné okamžité pomoci není založena na principu zajištění optimálního komfortu žadatele, ale slouží výhradně k nezbytně nutné finanční pomoci pro překonání tíživé sociální situace. Výše dávky bude naopak zpravidla odpovídat nejlevnější dostupné variantě, a to i tehdy, pokud žadateli může lépe vyhovovat jiné, ekonomicky náročnější řešení. V případě okamžité ztráty bydlení tak lze v tomto kontextu hovořit o přenocování v noclehárně na nezbytně nutnou dobu, jakožto sice krizové, avšak účelné řešení. Cílem dávky je zabránit tomu, aby se osoba stížená nenadálou krizovou situací ocitla bez přístřeší, nikoliv aby takové osobě bylo zajištěno bydlení na hotelové úrovni i se souvisejícími službami. Takové výdaje nemá mimořádná okamžitá pomoc podle § 2 odst. 5 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi, jako zcela nouzová dávka, pokrývat.“*

18. Dle NSS nebyl v daném případě naplněn ani parametr jednorázovosti, neboť z dostupných informací plyne, že žalobkyně svou situaci řešila dlouhodoběji pobytem v hotelu, kde pobývala i se synem minimálně do 10. 2. 2018.
19. NSS dále uvedl, že žalobkyni bylo známo, že bude muset opustit byt, minimálně od prosince 2017, přičemž k opuštění následně došlo dne 18. 1. 2018. NSS tak konstatoval, že žalobkyně se na opuštění bytu adekvátně nepřipravila, neboť o příspěvek bylo požádáno až od 24. - 25. 1. 2018 a 28. 1. - 1. 2. 2018.
20. K tomuto zdejší soud podotýká, že jednotlivá data pobytu žalobkyně a jejího syna v hotelu uvedená v případě řešeném v citovaném rozsudku a v případě zde projednávaném do sebe zapadají, kdy vytváří v souhrnu jeden celek. Ani skutečnost, že pobyt žalobkyně v hotelu byl již od 18. 1. 2018, tedy ode dne opuštění původního bytu, však nemůže nic změnit na závěrech NSS o tom, že se žalobkyně dostatečně nepřipravila na opuštění nemovitosti, jestliže jí toto bylo známo minimálně od prosince 2017.
21. Žalobkyně nesporně na hotelu pobývala fakticky téměř měsíc, její pobyt tedy byl dlouhodobějšího charakteru, přičemž jak uvedl NSS, k takovému účelu dávka mimořádné okamžité pomoci neslouží. NSS tak dospěl k závěru, že: „*Výdaj za bydlení v hotelu v požadovaném období nelze vůbec považovat za výdaj ve smyslu § 2 odst. 5 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi.*“ Neboli dávka pomoci v hmotné nouzi mimořádná okamžitá pomoc má pokrýt nezbytné potřeby žadatele, kam je možné podřadit obecně i náklady na nocleh, tj. např. i náklady na noc strávenou na ubytovně, nelze však tuto dávku požadovat za přenocování v zařízení hotelového typu.
22. Jelikož se Nejvyšší správní soud ohledně výše uvedené otázky podrobně vyjádřil a ve zde řešené věci jde o záležitost zcela totožnou lišící se pouze obdobím, resp. obdobími, za které žalobkyně dávku žádala, soud na závěry vyslovené v citovaném rozhodnutí plně odkazuje, přičemž současně konstatuje, že zde není důvod se od těchto závěrů jakkoli odchýlit.
23. Důvodné nejsou ani ostatní námitky žalobkyně. Jelikož výdaj žalobkyně nebyl shledán jako způsobilý ve smyslu požadavků ZPHN, nebylo na místě se v této souvislosti ani zabývat majetkovými a sociálními poměry žalobkyně. K argumentaci jinými důvody pro posouzení žalobkyně jako osoby v hmotné nouzi je třeba zopakovat výše uvedené. I kdyby byla žalobkyně uznána za osobu v hmotné nouzi, dávka by jí nemohla být přiznána. Žalobkyně uspokojivě nedoložila ohrožení vážnou újmou na zdraví (§ 2 odst. 3 ZPHN) ani sociálním vyloučením (§ 2 odst. 6 písm. d) ZPHN). Na přiznání dávky mimořádné okamžité pomoci nemají vliv neexistence sociálně patologických jevů v rodině ani potíže s minulým režimem. Skutečnost, zda a jak měl exekutor zneužít své oprávnění, není předmětem řízení o dávce mimořádné okamžité pomoci. Úprava občanského zákoníku týkající se bytových náhrad není rozhodná pro nárok na dávky dle ZPHN.
24. Okolnost, zda a nakolik bylo žalobkyni poskytnuto základní sociální poradenství (§ 1 odst. 2 ZPHN), není pro nárok na dávku rozhodné. Ze správního spisu navíc nevyplývá, že by se žalobkyně tohoto práva výslovně domáhala, žalobkyně podala u prvoinstančního orgánu žádost o mimořádnou okamžitou pomoc, která byla následně předmětem řízení. Ze strany správních orgánů bylo žalobkyni poskytnuto adekvátní poradenství a pomoc. NSS se i k tomuto v citovaném rozhodnutí vyjádřil a uvedl, že žalobkyně byla dostatečně správním orgánem poučena a byla jí poskytnuta adekvátní pomoc ze strany správního orgánu: „*ze spisu je též patrné, že stěžovatelce je poskytováno minimálně základní sociální poradenství (např. zajištění ubytovny sociální pracovníci).*“ (...) „*Co se týče zdravotního stavu,*

souhlasí NSS s městským soudem, že stěžovatelka v řízení nedoložila, že by její zdravotní stav byl natolik špatný, že by po nejnutněji nutnou dobu nemohla přenocovat na ubytovně či noclehárně a následně svoji bytovou situaci řešit s pomocí příspěvku či doplatku na bydlení, anebo dalších nástrojů, které systém práva sociálního zabezpečení, do něhož jsou plně implementovány i mezinárodní závazky České republiky, poskytuje.“

25. Soud z důvodů shora uvedených žaloby zamítl jako nedůvodné podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
26. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., žalobkyně ve věci úspěch neměla a žalovanému náklady řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 14. května 2021

Mgr. Kamil Tojner v. r.
soudce